

BOWEL CANCER SCREENING

VIETNAMESE

The Facts

KHÁM NGHIỆM UNG THƯ RUỘT

Các Sự Thật

Tập tài liệu này có mục đích gì?

Tập tài liệu này cho quý vị những tin tức về ung thư ruột, và những lợi ích và nguy hiểm về khám nghiệm ung thư ruột. Tập tài liệu này có mục đích giúp quý vị đưa ra sự lựa chọn sáng suốt về việc tham gia vào Chương Trình Khám Nghiệm Ung Thư Ruột NHS (the NHS Bowel Cancer Screening Programme).

Khám nghiệm ung thư ruột có mục đích gì?

- Khám nghiệm ung thư ruột nhằm mục đích phát hiện ung thư ruột trong giai đoạn sớm (cho những người không có triệu chứng), khi đó sự điều trị có thể hữu hiệu hơn.
- Khám nghiệm ung thư ruột cũng có thể phát hiện bướu thịt. Những bướu thịt này không phải là ung thư, nhưng có thể phát triển thành ung thư sau này. Những bướu thịt có thể cắt bỏ dễ dàng, giảm bớt nguy hiểm ung thư ruột phát triển.

Khám nghiệm ung thư ruột quan trọng không?

- Khoảng một trong 20 người tại Vương Quốc Anh phát triển ung thư ruột trong cuộc đời của họ.
- Đó là ung thư thường thấy nhất thứ ba tại Vương Quốc Anh, và là nguyên nhân đứng đầu thứ hai về tử vong vì ung thư. Hàng năm có hơn 16,000 người chết vì ung thư ruột (theo Cancer Research UK, 2005. *Cancerstats*).
- Khám nghiệm ung thư ruột định kỳ đã cho thấy giảm bớt nguy cơ chết vì ung thư ruột đến 16% (theo Kiểm Thảo Hệ Thống Cơ Sở Dữ Liệu Cochrane, 2006 (Cochrane Database of Systematic Reviews, 2006). *Khám nghiệm ung thư ruột bằng xét nghiệm phân huyết: tài liệu cập nhật (Screening for colorectal cancer using the faecal occult blood test: an update)*).

Chương Trình Khám Nghiệm Ung Thư Ruột NHS là gì?

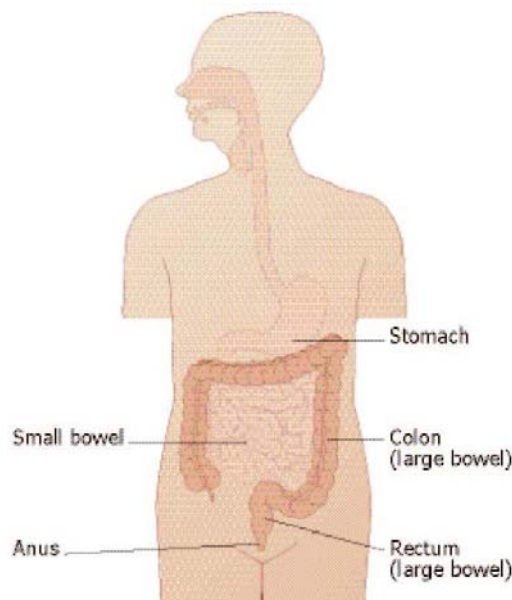
Chương Trình Khám Nghiệm Ung Thư Ruột NHS thực hiện khám nghiệm mỗi hai năm cho tất cả đàn ông và phụ nữ từ 60 đến 69 tuổi. Những người trong nhóm tuổi này sẽ tự động được gửi thư mời, rồi đồ khám nghiệm của họ, để họ có thể xét nghiệm ở nhà. Bác sĩ gia đình của quý vị sẽ cung cấp những chi tiết liên lạc của quý vị, cho nên điều quan trọng là bác sĩ đó cần có đúng tên và địa chỉ của quý vị.

Sau lần xét nghiệm đầu tiên của quý vị, quý vị sẽ được gửi cho một bức thư và đồ khám nghiệm khác mỗi hai năm cho đến khi quý vị đến 69 tuổi. Nếu quý vị được 70

tuổi hay hơn, quý vị có thể xin một bộ đồ khám nghiệm bằng cách gọi số Điện Thoại Miễn Phí (Freephone) ở cuối tập tài liệu này.

Ruột có tác dụng gì?

Ruột là một bộ phận trong hệ thống tiêu hóa của chúng ta. Ruột già gồm có ruột kết (colon) và ruột thẳng (rectum).

Hình: Ruột

Stomach – Dạ dày; Small bowel – Ruột non; Colon (large bowel) – Ruột kết (ruột già); Anus – Hậu môn; Rectum (large bowel) – Ruột thẳng (ruột già)

Thức ăn truyền từ dạ dày đến ruột non. Sau khi ruột non lấy đi chất dinh dưỡng để được hấp thụ vào thân thể, những thức ăn chưa tiêu hóa được truyền đến ruột già, ở đó nước bị rút ra khỏi chất thải. Chất thải đó được giữ trong ruột thẳng (đoạn cuối ruột già) cho đến khi rời khỏi thân thể và trở thành phân.

Ung thư ruột là gì?

Ung thư ruột còn được gọi là ung thư ruột kết, ruột thẳng hay ruột kết thẳng. Lớp màng của ruột do những tế bào không ngừng đổi mới tạo thành. Có khi những tế bào này tăng trưởng quá nhanh, tạo thành một cụm tế bào được gọi là **bướu thịt** (polyp) (đôi khi được gọi là adenoma). Bướu thịt không phải là ung thư ruột (thường là lành tính), nhưng có thể biến đổi thành ung thư ác tính trong một vài năm. Ung thư được gọi là ác tính khi tế bào ung thư có khả năng lan tràn ra ngoài vị trí ban đầu và đi vào các cơ phận khác trong thân thể.

Những ai có nguy cơ phát triển ung thư ruột?

- Cả đàn ông lẫn phụ nữ đều có nguy cơ phát triển ung thư ruột.
- Nguy cơ phát triển ung thư ruột của quý vị gia tăng theo tuổi. Trong số 10 người được chẩn đoán bị ung thư ruột thì có tám người trên 60 tuổi.
- Những người có người thân trước đây bị ung thư ruột thì có nguy cơ phát triển bệnh này nhiều hơn.

- Những người ít tập thể thao, những người cân nặng hơn tiêu chuẩn và những người thường hay ăn nhiều thịt đỏ và ít rau cải, trái cây và thức ăn sợi thớ đều được xem là có nguy cơ gia tăng phát triển ung thư ruột.

Cuộc xét nghiệm đạt được kết quả bằng cách nào?

- Cuộc xét nghiệm này dò tìm máu có lượng thật ít trong phân của quý vị mà quý vị thường không nhìn thấy được. Xét nghiệm này được gọi là **Xét Nghiệm Huyết Phân Ẩn Tàng** (Faecal Occult Blood test, gọi tắt là **FOB**).
- Bướu thịt và ung thư ruột đôi khi chảy máu, đó chính là tại sao chúng tôi kiểm xem máu nếu có trong phân của quý vị.
- **Cuộc xét nghiệm FOB không chẩn định ung thư ruột**, nhưng kết quả sẽ cho quý vị biết quý vị cần đi kiểm tra ruột (phương pháp nội soi) không.

Xét nghiệm FOB được thực hiện như thế nào?

Quý vị thực hiện xét nghiệm FOB riêng tư tại nhà riêng của quý vị. Đồ xét nghiệm này giúp cho quý vị lấy mẫu phân của quý vị một cách thức đơn giản. Quý vị quét mẫu phân trên một tấm thẻ đặc biệt, rồi gửi tấm thẻ đó trong một bì thư Miễn Tem dán kín lại một cách vệ sinh cho phòng thí nghiệm để xét nghiệm. Mỗi một bộ đồ khám nghiệm đều có chỉ dẫn chi tiết. Quý vị có thể cảm thấy làm xét nghiệm này có vẻ hơi lúng túng và khó chịu, nhưng chỉ mất vài phút thôi và là một cách hữu hiệu phát hiện ung thư ruột được sớm.

Khi nào tôi lấy được kết quả của tôi và những kết quả này có ý nghĩa gì?

Quý vị ắt nhận được thư kết quả từ phòng thí nghiệm nội trong hai tuần lễ sau khi gửi đi mẫu của quý vị. Kết quả quý vị có thể nhận được có ba loại.

- **Kết quả bình thường** có nghĩa không tìm thấy máu trong mẫu xét nghiệm của quý vị. Đại đa số người (khoảng 98 trong số 100 người) có kết quả bình thường. Một số ít người này sẽ phải lập lại cuộc xét nghiệm vì kết quả không rõ ràng.

Một kết quả bình thường không bảo đảm quý vị không có hoặc sẽ không bao giờ phát triển ung thư trong tương lai, do đó nên để ý những triệu chứng ung thư ruột (xem trang 5) vì đó là điều rất quan trọng. Quý vị sẽ được cho khám nghiệm lần nữa trong vòng hai năm.

- Một **kết quả không rõ ràng** (unclear result) có nghĩa có sự mong manh trong mẫu xét nghiệm FOB của quý vị có máu. Điều này có thể gây nên bởi các tình trạng như là bệnh trĩ hay loét trong dạ dày. **Nhận được kết quả không rõ ràng không có nghĩa quý vị bị ung thư, mà chỉ là quý vị cần làm lại xét nghiệm FOB.**

Nếu quý vị nhận được kết quả không rõ ràng, quý vị sẽ được yêu cầu làm xét nghiệm FOB đến những hai lần. Điều này là cần thiết bởi vì bướu thịt và ung thư không bao giờ cũng chảy máu và điều quan trọng là xác định trong phân của quý vị có máu hay không. Khoảng bốn trong số mỗi 100 người sẽ nhận được kết quả không rõ ràng. Hầu hết những người làm lại xét nghiệm này nhận được kết quả bình thường sau đó.

- Một **kết quả dị thường** (abnormal) cho thấy không chừng đã tìm thấy máu trong mẫu xét nghiệm FOB của quý vị – **điều này không phải là chẩn định về ung thư, nhưng có nghĩa là quý vị sẽ được cho làm phương pháp nội soi** (colonoscopy). Kết quả dị thường có thể bị gây nên vì bướu thịt chảy máu trong ruột, chứ không phải là ung thư ruột. Điều này cũng có thể gây nên bởi các tình trạng khác, như là bệnh trĩ.

Nếu quý vị nhận được kết quả dị thường, quý vị sẽ được sắp đặt cho một buổi hẹn với y tá chuyên môn để thảo luận thực hiện việc kiểm tra chi tiết hơn về ruột của quý vị (phương pháp nội soi), để xem liệu có vấn đề gì có thể cần đến điều trị. Khoảng hai trong mỗi 100 người làm xét nghiệm này sẽ có kết quả dị thường.

Tóm lược về các kết quả khám nghiệm

Bình thường	Không cần xét nghiệm thêm. Quý vị sẽ được mời làm khám nghiệm nữa trong vòng hai năm.
Không rõ ràng	Làm lại xét nghiệm FOB.
Dị thường	Quý vị sẽ được sắp đặt buổi hẹn để thảo luận về phương pháp nội soi.

Phương pháp nội soi là gì?

Phương pháp nội soi là một sự kiểm tra bằng cách nhìn trực tiếp lớp màng ruột già của quý vị. Một cái ống nhỏ để uốn có gắn một cái máy hình nhỏ (gọi là kính nội soi) được truyền vào đoạn cuối ruột già (back passage) và dẫn đi đến các vùng ruột của quý vị. Nếu tìm thấy bướu thịt, hầu hết có thể cắt bỏ mà không cảm thấy đau đớn bằng cách dùng một cái vòng kim loại truyền xuống kính nội soi. Những mẫu mô này sẽ được kiểm xem có tế bào dị thường không mà cho thấy có thể là ung thư.

- Khoảng năm trong số 10 người làm phương pháp nội soi sẽ có kết quả bình thường (họ không có ung thư hay bướu thịt).
- Khoảng bốn trong số 10 người sẽ được tìm thấy có bướu thịt, nếu cắt bỏ có thể phòng ngừa ung thư phát triển.
- Khoảng một trong số 10 người sẽ được tìm thấy họ có ung thư khi làm phương pháp nội soi.

Phương pháp nội soi là cách thức hữu hiệu nhất để chẩn định ung thư ruột. Đối với đa số mọi người, làm phương pháp nội soi là một thủ thuật không phức tạp. Tuy nhiên, cũng như hầu hết các thủ tục y tế, có thể có những rắc rối. Những vấn đề này có thể bao gồm chảy máu nhiều (khoảng một trong 150 trường hợp) mà cần đến điều tra thêm hoặc khuyến cáo về y học. Kính nội soi có thể làm thủng vách ruột (khoảng một trong 1,500 trường hợp). Trong trường hợp rất hiếm có, phương pháp nội soi có thể gây thiệt mạng. Những bằng chứng hiện giờ cho thấy điều này có thể chỉ xảy ra trong khoảng một trong số 10,000 trường hợp.

Để được tin tức nhiều hơn về phương pháp nội soi, quý vị có thể đọc tập tài liệu 'Kiểm tra phương pháp nội soi' (The colonoscopy investigation) của chúng tôi. Chúng tôi cũng sẽ gửi tập tài liệu này cho những người nào được sắp đặt cho buổi hẹn phương pháp nội soi. **Hãy nhớ rằng, hầu hết những người làm xong xét nghiệm FOB sẽ không cần làm phương pháp nội soi.**

Nếu tôi có một kết quả FOB dị thường, tôi phải làm phương pháp nội soi không?

Nếu quý vị có kết quả dị thường, quý vị sẽ được cho một buổi hẹn với y tá đặc biệt. Y tá đó sẽ giải thích hoàn toàn thủ thuật phương pháp nội soi cho quý vị và ước định xem quý vị có thích hợp làm thủ thuật đó không, y tá đó sẽ làm một buổi hẹn cho quý vị.

Khám nghiệm ung thư ruột đáng tin cậy như thế nào?

- Khám nghiệm ung thư ruột đã cho thấy giảm bớt nguy cơ chết vì ung thư ruột.
- Như tất cả các cuộc xét nghiệm khác, xét nghiệm FOB không đáng tin cậy 100%.

- Điều có thể xảy ra là khi thực hiện cuộc khám nghiệm nếu ung thư không chảy máu thì có thể không phát hiện được.
- Ung thư ruột cũng có thể bắt đầu phát triển trong thời gian hai năm giữa các lần khám nghiệm.
- Điều quan trọng là phải để ý các triệu chứng ung thư ruột trong thời gian hai năm giữa các lần khám nghiệm.

Ung thư ruột có các triệu chứng gì?

Các triệu chứng thông thường nhất về ung thư ruột mà nên để ý là:

- thói quen đi cầu cứ thay đổi, nhất là đi vệ sinh nhiều hơn hoặc tiêu chảy trong vài tuần;
- chảy máu từ đoạn cuối ruột già mà không có nguyên nhân rõ ràng;
- đau bụng; nhất là nếu đau quá độ; và
- trong bụng quí vị có khối u.

Xin hãy nhớ rằng những triệu chứng này không nhất thiết có nghĩa quí vị có ung thư ruột, nhưng nếu quí vị có một hay nhiều các triệu chứng này trong thời gian từ bốn đến sáu tuần lễ, quí vị nên đi gặp bác sĩ.

Nếu tôi cần điều trị bệnh ung thư ruột thì sao?

Trong trường hợp có lẽ không xảy ra là quí vị được chẩn định bị ung thư ruột, một toán nhân viên sẽ chăm sóc cho quí vị. Họ sẽ bảo đảm quí vị bao giờ cũng được sự chăm sóc và điều trị tốt nhất.

Nếu ung thư ruột được phát hiện trong giai đoạn sớm nhất, thì cơ hội sống sót nhiều hơn 90% (theo Cancer Research UK, 2005. *Cancerstat*).

Phép chữa trị chính yếu cho ung thư ruột là phẫu thuật. Trong một số trường hợp, có thể dùng trị liệu bằng hóa học (chemotherapy) hoặc bằng tia phóng xạ (radiotherapy).

Nếu ung thư ở trong bướu thịt đã được cắt bỏ trong phương pháp nội soi, thì chỉ cần tái khám thường xuyên mà thôi.

Không phải tất cả ung thư ruột được phát hiện đều có thể chữa khỏi.

Một khi mẫu của tôi đã được xét nghiệm thì được xử lý như thế nào?

Một khi mẫu xét nghiệm FOB đã được phân tích, kết quả được ghi vào một cơ sở dữ liệu và thẻ mẫu được đem phá hủy. Chúng tôi thường xuyên duyệt lại tất cả những hồ sơ khám nghiệm như là một phần trong mục đích của chúng tôi cung cấp cho quí vị một dịch vụ có phẩm chất tốt và để giúp nâng cao tài năng của các nhân viên chuyên môn. Điều này có nghĩa các nhân viên làm việc ở một nơi khác trong dịch vụ y tế sẽ cần xem những hồ sơ của quí vị.

Để được nhiều tin tức hơn về cách thức chúng tôi giữ những hồ sơ, quí vị có thể liên lạc với NHS Trực Tiếp (NHS Direct) số 0845 4647.

Tóm lược

Trước khi quyết định quí vị muốn tham gia vào khám ung thư ruột không, quí vị có thể muốn cứu xét đến một số điều lợi và bất lợi, và suy nghĩ về những gì là quan trọng cho quí vị.

- Ung thư ruột là nguyên nhân thường thấy thứ hai gây nên tử vong tại Vương Quốc Anh. Tham gia trong cuộc khám nghiệm ung thư ruột giảm bớt sự rủi ro chết vì ung thư ruột.
- Khám nghiệm ung thư ruột cũng có thể phát hiện bướu thịt mà có thể phát triển thành ung thư sau một thời gian. Cắt bỏ bướu thịt vào lúc làm phương pháp nội soi có thể giảm bớt sự rủi ro phát triển ung thư ruột của quý vị trong tương lai.
- Điều có thể xảy ra là khi thực hiện cuộc khám nghiệm nếu ung thư không chảy máu thì có thể không phát hiện được.
- Kết quả xét nghiệm dị thường có nghĩa quý vị sẽ được cho làm phương pháp nội soi. Đại đa số những người làm phương pháp nội soi đều không có ung thư. Mặc dù là điều hiếm có, có những nguy hiểm liên quan đến thực hiện phương pháp nội soi.
- Không phải tất cả ung thư ruột được phát hiện bởi phương pháp nội soi có thể được chữa trị một cách thành công.
- Mặc dù một số người có thể cảm thấy làm xét nghiệm FOB khó chịu, điều này có thể làm riêng tư ở nhà quý vị.

Tập tài liệu này do Hội Cancer Research UK thực hiện, liên hợp với Chương Trình Khám Nghiệm Ung Thư Ruột NHS (the NHS Bowel Cancer Screening Programme) và sự khuyến cáo của chương trình Thí Điểm Khám Nghiệm Ruột Kết Thẳng Anh Quốc (the English Colorectal Screening Pilot).

Tập tài liệu này cũng được thực hiện qua sự tham khảo ý kiến với các hội từ thiện dưới đây:

- Đánh Thẳng Ung Thư Ruột (Beating Bowel Cancer)
- Ung Thư Ruột Vương Quốc Anh (Bowel Cancer UK)
- Trợ Giúp Ung Thư (Cancerbackup)
- Diễn Đàn Sức Khỏe Người Đàn Ông (Men's Health Forum)

Tin tức và trợ giúp thêm

Nếu quý vị có câu hỏi gì, hoặc muốn được thêm tin tức về khám nghiệm ung thư ruột, quý vị có thể:

- liên lạc với trung tâm chương trình của quý vị bằng Điện Thoại Miễn Phí số 0800 707 60 60;
- nói chuyện với bác sĩ gia đình của quý vị;
- thăm viếng website của Chương Trình Khám Nghiệm Ung Thư NHS tại www.cancerscreening.nhs.uk;
- thăm viếng website của NHS Trực Tiếp tại www.nhsdirect.nhs.uk;
- thăm viếng website của Cancerbackup tại www.cancerbackup.org.uk, hoặc gọi số 0808 8001234;
- thăm viếng website của CancerHelp tại www.cancerhelp.org.uk, hoặc gọi số 0800 226237;
- thăm viếng website của Bowel Cancer UK tại www.bowelcanceruk.org.uk, hoặc gọi số 08708 506050;

- thăm viếng website của the Beating Bowel Cancer tại www.beatingbowelcancer.org, hoặc gọi số 02088925256.
- thăm viếng website của the Men's Health Forum tại www.menshealthforum.org.uk, hoặc gọi số 02073884449.

Nếu quý vị được 70 tuổi hay hơn và muốn được một bộ đồ khám nghiệm ung thư ruột, hãy gọi **Điện Thoại Miễn Phí 0800 707 60 60**.

Phát hành bởi Bộ Y Tế, liên hợp với Chương Trình Khám Nghiệm Ung Thư NHS (NHS Cancer Screening Programmes), với sự khuyến cáo và trợ giúp của Nhóm Giáo Dục Chăm Sóc Sơ Đẳng Hội Nghiên Cứu Ung Thư Anh Quốc (Cancer Research UK Primary Care Education Group).

Cancer Research UK

© Crown copyright 2006
273372 1p Nov06

Do Phòng Tin Tức Trung Ương (COI) thực hiện cho Bộ Y Tế
Ấn bản đầu tiên Tháng Năm 2006

Những văn tự này có thể trình bày lại cho cá nhân hay nội bộ tổ chức sử dụng mà không cần xin phép chính thức hay trả lệ phí.

Nếu quý vị cần thêm bản in của đề mục này, hãy nhắc đến 273372/Bowel cancer - The Facts và liên lạc với:

DH Publications Orderline

PO Box 777 London SE1 6XH

Điện thư: dh@prolog.uk.com

Điện thoại: 08701 555 455

Fax: 01623 724 524

Textphone: 08700 102 870 (8 giờ sáng đến 6 giờ chiều, Thứ Hai đến Thứ Sáu)

www.cancerscreening.nhs.uk